

Obsah

Závěrečný akord a nový začátek

Úvod 7

Kubus a arabeska 7 • Japonsko a Západ 9 • Ornamet/organismus 12 • Oduševnělá příroda – synestezie 13 • Věcné ženství... 17 • Koláž kolem roku 1900 18

Anglie

Ruskin, Morris a prerafaelité 25

Aesthetic Movement, Aesthetic Discontent 25 • Život v kráse: dandy 26 • Prerafaelité 29 • William Morris a hruti Arts and Crafts 30 • Glydy 32 • Morris & Co. – Merton Abbey – Kelmscott Press 33 • The Dial – The Studio 34 • Charles Robert Ashbee – Guild and School of Handicraft 35 • Charles Francis Annesley Voysey – obytný dům jako umělecké dílo 36 • Arthur Lasenby Liberty – umění a obchod 39 • Walter Crane – linie a tvar 42 • James Abbot MacNell Whistler – „světelná míha“ 46 • Oscar Wilde a Aubrey Vincent Beardsley – chost neřestí 47 • Aubrey Vincent Beardsley: mluvicí linie – výjímavý námeš 49

Glasgow

Doba rozkvětu bytové architektury 53

Skotská soumrátnost 53 • Charles Rennie Mackintosh – vyhlášená architektura 53 • Poezie prostoru – sestry Macdonaldovy 54 • The Four – glasgowský styl 57 • Tea Rooms – stylizovaná zjevná užitečnost 60 • Hous Hill – skotský gesamtkunsterwerk 66

Paříž

Světové výstavy a buržoazie 71

L'art pour l'art – fin de siècle / Umění pro umění – konec století 71 • Světové výstavy – absolutní buržoazie 73 • Hector Guimard: Le Style Métro 75 • L'architecte d'art 76 • La divine arabesque – Debussy a Bergson 82 • „Její oči i diamanty zářily jedním zářem“ (Gustave Flaubert) 85 • René Lalique: Poetické šperky – hebká a poddáná poezie 87 • Le Style Parisien: Alfons Maria Mucha – Jules Chéret – Eugène Grasset 90 • Maison Bing, L'art Nouveau 92 • Zřenářská estetika secese: Georges de Feure – Eugène Galliard 93 • Znamení symbolismus – Jules Aimé Lavitrite 95 • Místí ohn: keramici a uměleckí skláři 97 • Živá arabeska – Lois Fullerová 100 • Henri de Toulouse-Lautrec 101 • La Revue Blanche – grafická linie 102

Nancy

Mluva rostlinných a zvřefích motivů 107

Plastenství jako hybná síla 107 • Panteismus a květinový mysticismus 107 • Emile Gallé 110 • A la japonica 113 • Verres parlantes – „mluvící skla“ 114 • Sklářské techniky 114 • Zázraky ve dřevě – fóra a fauna 116 • Louis Majorelle – Les Nymphars 119 • Umění pro všechny? 121 • Sklářská manufaktura bratrů Daumových 121 • L'Ecole de Nancy 126

Belgie

Nová architektura 131

Symbolismus – belgická tradice 131 • Mallarmé – Maeterlinck – Knopff 131 • Manifesty nového stylu 135

• Železo a sklo – Victor Horta 136 • Belgická linie 137 • Vrcholná doba architektury – Brusel kolem roku 1900 143 • Gustave Serrierier-Bovy – vynálezce čteného nábytku 148 • Kov a zlato – sílna a slonovina 148 • Philippe Wolfers – černé šperky 150 • Henry van de Velde – doyen secese 152 • Syntéza umění 156 • Figurativní linie 159

Nizozemsko

Abstraktní linie a De Stijl 163

Symbolistické arabesky 163 • Haagsche Plaatbakkerij Rozenburg 164 – „Bezřivková“ čára – abstrakce 169 • Hendrik Petrus Berlage – Nová architektura 171 • De Stijl – konkrétní umění 175

Itálie a Rusko

Vykročení směrem k budoucnosti 179

Výstava jako gesamtkunsterwerk – Turín 1902 179 • Kouzlo Orientu – D'Arnono a Bugattiové 180 • Kulo Erta a krásy – Gabriele D'Annunzio 185 • Architektura a redundantnost 187 • Style Liberty – futurismus 187 • Rusko – secese a abstrakce 189

Barcelona

Architektura jako přírodní úkaz 195

„Maurský styl“ 195 • Antoni Gaudí i Cornet – Kataláncé a světločlán 195 • Katalánsko a Evropa 197 • Modernismus: Lluís Domènech i Montaner a Manuel Raspall i Mayol 198 • Estetický pluralismus 200 • „Stavitel Bož“ – korelace mezi strukturou, formou a prostorem 201 • Symfonická statika 203 • Mytologie, symbolika a funkcionalita organického díla 203 • „Dante architektury“ 205 • Malifské a plastické architektonické kompozice 206 • La Sagrada Família (Chrám Sväté rodiny) 209

Mnichov

Hlavní město uměleckého řemesla 213

Jihoněmecké umělecké ozduží – Jugendstil a životní styl 213 • Mnichov zazřálí 214 • August Endell – „ornamentální zřelost“ 217 • Dvorní atelier Elvira 217 • „Spirálová zřelost“ – Hermann Obrist 220 • Secese a „hadí malí 221“ • Mnichovský Montpensance – dekadence a symbolismus 223 • Karikatura a grafika – Simplicissimus a Jugend 224 • Die Vereinigten Werkstätten für Kunst im Handwerk a mnichovští návrháři 228 • Richard Riemerschmid – malif a anatum uměleckého řemesla 232

Darmstadt

Revoluce a umění 235

Umění pro všechny – „elitní umění“ 235 • Zachrana shora – mecenášství kolem roku 1900 236 • Hesenský velkovévod Ernst Ludvík – státník a sponzor 236 • Darmstadtská umělecká kolonie 236 • Domoj jako kulturní stavba – Peter Behrens a Joseph Maria Olbrich 242 • Umělcí kolonie 248 • Výstava a überdokumenty 250 • „Umělcí jsou více než ostatní lidé individualisty“ 251

Berlín

Německé manufaktury a dílny 255

Berlín – Jugendstil proti vilmovství 255 • „Aféra“ Munich • Walter Leistikow – Berlínská secese 255 • Pan – Julius Meier-Graefe 259 • Publikovaný gesamtkunsterwerk 261 • Květinové sny ze skla – Karl Koenig 262 • Vřehochuf vyjadřovacích forem 262 • Secese v Sasku 269 • Worswede – linie a plocha 269 • Petr Behrens – od uměleckého návrháře k průmyslovému designérovi 270 • Henry van de Velde – abstraktní linie – Karl Ernst Osthaus 275 • Výmar a hrabě Harry Kessler – od Goetha k Bauhausu 278

Škandinávie

Národní povdomí ve Světě severu 283

Norsko a Fínsko 283 • Světelnost a životnost secese 283 • Secese – život tradovaného dědictví 283 • Edvard Munch – podobeství lidského vzrušení 287 • Krajinja jako nositelka nádey 288 • Duplicita přírody a stylu – gobelíny 289 • Globálnost a domáck tradice 290 • Aksel Gallen-Kallela – fínská duše 293 • Fínský „zlatý věk“ – umělcí-návrháři 294 • Fínská architektura 297 • Gessellius, Lindgren & Saarinen 299 • Cesta architektury do 20. století 301 • Dánsko a Svědsko 304 • Od „vyvoleného“ uměleckého řemesla k designu 304 • Dan Kongelige Porcelainsfabrik – Královská dánská továrna na porcelán 305 • Mistrovství ve stříbře – Georg Jensen 307 • Přeludy a „symbolika severu“ 308 • Ze severu na jih 309

New York a Chicago

Form follows function 313

Funkční organismus 313 • The American Dream – Louis Comfort Tiffany 314 • Vitráže – zářivá fava bava 315 • „Faviré“ – vynalézavost a bohatství nápadů ve skle 316 • Tiffanyho svitidla – skleněné obrazy zaplavené světlem 320 • Grafika 323 • Louis Henry Sullivan 324 • Chicago School of Architecture 325 • Frank Lloyd Wright 326 • Žen a přerie 327

Vídeň

Finále epochy 335

„Kakanie“ – valčíková blaženost 335 • Kavárnská kultura – Secese 336 • Gustav Klimt a „prázdná plocha“ 339 • Beethovenův výstava – skandál 341 • Styl Viděňské secese 345 • Otto Wagner a moderní architektura 347 • Žež – stavba Österreichische Postsparkasse (Rakouské poštovní spořitelny) 348 • Nábytek jako architektura 350 • Irzováná fava barev z Čech 352 • Adolf Loos – útek proti zpodobě 354 • Krása vysvobuzená z ornamentu 357

Wiener Werkstätte

Zavrření gesamtkunsterwerku 361

Umění a mecenášství 361 • Oduševnělá povolání uměleckého řemesla 364 • Josef Hoffmann a Koloman Moser – sanatorium Purkersdorf 366 • „Ornamentální řištenství“ – kolorované prauvěhlicky 369 • Zářný tvůrčí výkon „Fledermaus“ 372 • Palais Stoclet – jedinému gesamtkunsterwerku 373

Dodatky 381

Poznámky k jednotlivým kapitolám 381 • Slovnik pojmné 383 • Zvotopyisy 390 • Bibliografická příloha 414 • Poděkování 418 • Reprodukce 418 • Rejstřík 420